

BÖLÜM 4

Annelik Hüznü, Gebelik ve Lohusalık Depresyonu

Aslı SÜRER ADANIR¹

GİRİŞ

Gebelik ve doğum, bir kadının hayatındaki iki önemli olaydır. Bebeğin doğumu ile kadının rol ve sorumluluklarında ani ve büyük değişimler olur. Kadının birçok toplumsal rolüne annelik de eklenir. Tamamen bakımverene bağımlı ve bakıma muhtaç küçük bir bebeğin sorumluluğu, emzirme ile ilgili kaygı ve sorunlar, gebelik ve doğumla ortaya çıkan fizyolojik ve ruhsal değişimler zorlu bir uyum sürecini zorunlu kılar. Bazı kadınlar gebelik ve doğumla birlikte ortaya çıkan bu fizyolojik, psikolojik ve sosyal değişimlere daha kolay uyum sağlarken, diğerlerinde uyum süreci daha zorlayıcı olur ve çeşitli psikiyatrik bozukluklara zemin hazırlayabilir. Depresif bozukluklar (annelik hüznü, gebelik depresyonu ve doğum sonrası depresyon) ve kaygı bozuklukları, bu bozuklukların en önemlileri arasındadır. Özellikle doğum sonrası, annelik hüznü ve depresyonunun ortaya çıkması için riskli bir dönemdir. Depresyon, gebelik ve doğum sonrası dönemin sık görülen bir komplikasyonudur. Kadınların %70,0'e yakını bu süreçte depresyon belirtileri bildirir ve %10,0-16,0'sı majör depresyon tanı ölçütlerini karşılar. Depresyon tanısı alan kadınların yaklaşık %33,0'ünün ilk depresyon atağını hamilelik sırasında,%40,0'ünün ise doğum sonrası dönemde yaşayacağı öngörülmektedir. Özkıyım ve özkıyım girişimleri de depresyonun bir sonucu olarak ortaya çıkabilir. Özkıyım sonucu ölüm, doğum sonrası ölümlerin %20,0'sinden sorumlu olabilir.

¹ Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD., asliadanir@hotmail.com, ORCID id: 0000-0002-6223-756X

Kadının tüm toplumsal rol ve görevleri göz önüne alındığında, annelik depresyonu yenidoğanın ve varsa diğer çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimi üzerine birçok doğrudan ve dolaylı olumsuz etkileri yanında; aile işlevselliğinin bozulması ve ev içi çatışmaların artması, kadının mesleki işlevselliğinin ve üretkenliğinin bozulması, sağlık sistemine getirdiği ek yük ile birlikte, aynı zamanda bir halk sağlığı sorunudur. Tüm bu nedenlerle, doğum sonrası dönemde depresyonu mümkün olduğunca erken tespit etmek ve tedavi etmek önemli görünmektedir. Gebelik ve doğum sonrası dönemde sağlık hizmeti verenler başta olmak üzere, yeni annenin başvurabileceği aile sağlığı merkezleri ve çocuk hekimleri de, bu geçiş döneminde kadınların ihtiyaçlarını uygun şekilde karşılamak için gerekli bakım stratejilerini belirlemelidirler. Yeni annenin ailesi ve yakın çevresinin de annelik depresyonu ve sosyal desteğin önemi konusunda bilgilendirilmesi ve olası depresyon belirtileri konusunda dikkatli olmaları önemlidir.

KAYNAKLAR

1. Aoyagi SS, Tsuchiya KJ. (2019) Does maternal postpartum depression affect children's developmental outcomes? *J Obstet Gynaecol Res.* 45(9):1809-1820.
2. Balaram K, Marwaha R. Postpartum Blues. [Updated 2021 Mar 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554546/>
3. Becker M, Weinberger T, Chandy A, Schmukler S. (2016) Depression During Pregnancy and Postpartum. *Curr Psychiatry Rep.* 18(3):32.
4. Brummelte S, Galea LA. (2016) Postpartum depression: Etiology, treatment and consequences for maternal care. *Horm Behav.* 77:153-66.
5. Erdoğan A, Hocaoglu Ç. (2020) Doğum Sonrası Depresyonun Tanı ve Tedavisi: Bir Gözden Geçirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Dergisi* 11(39): 31-37.
6. Frieder A, Fersh M, Hainline R, Deligiannidis KM. (2019) Pharmacotherapy of Postpartum Depression: Current Approaches and Novel Drug Development. *CNS Drugs.* 33(3):265-282.
7. Guintivano J, Manuck T, Meltzer-Brody S. (2018) Predictors of Postpartum Depression: A Comprehensive Review of the Last Decade of Evidence. *Clin Obstet Gynecol.* 61(3):591-603.
8. Slomian J, Honvo G, Emonts P, Reginster JY, Bruyère O. (2019) Consequences of maternal postpartum depression: A systematic review of maternal and infant outcomes. *Womens Health (Lond).* 15:1745506519844044.
9. Stewart DE, Vigod SN. (2019) Postpartum Depression: Pathophysiology, Treatment, and Emerging Therapeutics. *Annu Rev Med.*70:183-196.